

**Lag
om särskilda tvångsåtgärder i beskattningsförfarandet;**

utfärdad den 26 maj 1994.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.**Inledande bestämmelser****1 §** Denna lag tillämpas vid revision eller annan kontroll av att skatt, tull eller avgift tas ut enligt bestämmelserna i

1. uppbördslagen (1953:272),
2. lagen (1958:295) om sjömansskatt,
3. kupongskattelagen (1970:624),
4. lagen (1984: 151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,
5. lagen (1984:668) om uppbörd av socialavgifter från arbetsgivare,
6. tullagen (1987:1065),
7. fordonsskattelagen (1988:327),
8. taxeringslagen (1990:324),
9. lagen (1991: 586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta,
10. lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.,
11. mervärdesskattelagen (1994:200).

Lagen tillämpas även vid kontroll av att en vara får föras in i eller ut ur landet enligt tullagen och för kontroll av att föreläggande enligt lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter fullgjorts riktigt och fullständigt.

2 § Åtgärder som får beslutas enligt denna lag är

1. revision i den reviderades verksamhetslokaler (5 §),
2. eftersökande och omhändertagande av handlingar (6 — 9 §§),
3. granskning utan föregående föreläggande om kontrolluppgift (10 §),
4. förseglning av lokal, förvaringsplats eller annat utrymme (13 §).

3 § I denna lag förstås med

granskningsledare: den som särskilt förordnats att vara granskningsledare enligt lagen,

handling: framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel,,

verksamhetslokal: utrymmen som huvudsakligen används i verksamhet som medför eller kan antas medföra bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1976: 125) eller skyldighet att föra räkenskaper enligt jordbruksbokföringslagen (1979: 141) eller som bedrivs av annan juridisk person än dödsbo. Med verksamhetslokal avses också markområden, transportmedel, förvaringsplatser och andra utrymmen som är eller kan antas vara disponerade i verksamheten.

Proportionalitet

4 § Beslut om åtgärd enligt denna lag får fattas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för den enskilde.

Revision i den reviderades verksamhetslokaler

5 § Revision får genomföras i den reviderades verksamhetslokaler även om den reviderade inte lämnat sitt medgivande till det, om revisionen inte utan svårighet kan genomföras på någon annan plats. Detsamma gäller om den reviderade inte medverkar på föreskrivet sätt, eller om det finns en påtaglig risk att han kommer att undanhålla eller förvanska det som får granskas, inventeras eller besiktigas.

Om det finns en påtaglig risk att den reviderade kommer att undanhålla eller förvanska det som får granskas, inventeras eller besiktigas, får åtgärden genomföras utan att den reviderade underrättats om att revision skall ske.

Eftersökande och omhändertagande av handlingar

6 § När revision genomförs i den reviderades verksamhetslokaler med stöd av 5 §, får handling som omfattas av revisionen eftersökas där och omhändertas, om den inte tillhandahålls utan oskäligt dröjsmål eller om det finns en påtaglig risk att handlingen undanhålls eller förvanskas.

När revision genomförs i den reviderades verksamhetslokaler i annat fall får handling som påträffas eller granskas omhändertas om den behövs för revisionen.

7 § När revision inte genomförs i den reviderades verksamhetslokaler, får handling som omfattas av revisionen eftersökas i verksamhetslokalerna och omhändertas för granskning om

1. föreläggande att lämna ut handlingen inte följts eller
2. det finns en påtaglig risk för att handlingen undanhålls eller förvanskas.

Om förutsättningarna i första stycket 2 är uppfyllda, får åtgärden genomföras utan att den reviderade underrättats om att revision skall ske.

8 § Handlingar som omfattas av revision får, under de förutsättningar som anges i 7 §, eftersökas och omhändertas i lokal, på förvaringsplats eller i annat utrymme som inte utgör den reviderades verksamhetslokaler, om det finns särskild anledning att anta att handlingarna finns i lokalen, på förvaringsplatsen eller i utrymmet. I fall som avses i denna paragraf gäller 7 § andra stycket.

9 § I annat fall än som avses i 7 eller 8 § får handlingar som omfattas av ett föreläggande enligt någon av de i 1 § nämnda lagarna eftersökas och omhändertas för granskning, om föreläggandet inte följts och det finns särskild anledning att anta att den begärda handlingen finns hos den som förelagts.

Granskning utan föregående föreläggande om kontrolluppgift

10 § Hos den som kan föreläggas att lämna kontrolluppgift om rättshandling enligt 3 kap. 5 § lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter, 75 a § tullagen (1987:1065), 3 kap. 50 a § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter eller 17 kap. 5 § mervärdesskattelagen (1994:200), får räkenskaper och andra handlingar som rör hans verksamhet granskas utan föregående föreläggande, om det finns särskild anledning att anta att handlingar av betydelse för kontrolluppgiftsskyldigheten kommer att påträffas och det kan befaras att utredningen skulle försvåras av ett föreläggande samt det finns ett betydande utredningsintresse för kontrollen.

Åtgärd enligt första stycket omfattar även befogenhet att eftersöka och omhändertaga handling som får granskas.

Granskningen får ske i verksamhetslokalerna om de handlingar som skall granskas inte utan svårighet kan granskas på någon annan plats.

11 § Om det finns särskilda skäl behöver den som uppgifterna avser eller de uppgifter som söks inte anges i beslut om åtgärd enligt 10 §.

12 § Åtgärd enligt 10 § får inte beslutas för att samla in uppgifter som en förberedande åtgärd för kontroll av andra än den som granskas.

Försegling av lokal, förvaringsplats eller annat utrymme

13 § Vid revision får lokal, förvaringsplats eller annat utrymme förseglas, om de handlingar som skall granskas inte kan föras från platsen och det kan befaras att de annars undanhålls eller förvanskas. En sådan åtgärd får beslutas även då handlingar som skall omhändertas enligt 9 och 10 §§ inte omedelbart kan föras från platsen och det kan befaras att de annars undanhålls eller förvanskas.

Behörighet att fatta beslut m. m.

14 § Beslut om åtgärder enligt denna lag, utom sådan åtgärd som avses i 6 och 13 §§, fattas av länsrätten på ansökan av en granskningsledare.

Beslut enligt 6 och 13 §§ fattas av granskningsledaren.

15 § Om det finns en påtaglig risk att handlingar som har betydelse för kontrollen undanskaffas eller förstörs innan länsrätten kan fatta beslut, får granskningsledaren besluta om åtgärder enligt 5 och 7—10 §§. Beslutet får avse endast åtgärd i verksamhetslokaler och skall omedelbart underställas länsrätten. Länsrätten skall utan dröjsmål pröva om beslutet skall bestå.

Om länsrätten finner att beslutet inte skall bestå skall insamlade uppgifter förstöras.

Handlingar som får undantas m. m.

16 § Åtgärder enligt denna lag omfattar på den enskildes begäran inte

1. handling som inte får tas i beslag enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken,
2. annan handling med ett betydande skyddsintresse, om handlingens innehåll på grund av särskilda omständigheter inte bör komma till annans kännedom.

Handling som avses i första stycket 2 får undantas endast om handlingens skyddsintresse är större än dess betydelse för kontrollen.

17 § Om den enskilde begär att en handling skall undantas, skall handlingen, om granskningsledaren anser att den bör granskas, omedelbart förseglas och överlämnas till länsrätten. Länsrätten skall utan dröjsmål pröva om handlingen skall undantas från granskning.

I fråga om upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel bestämmer länsrätten i vilken form eller på vilket sätt den skall tillhandahållas i målet.

Om den enskilde begär det, skall länsrätten pröva om beslut kan fattas utan att rätten granskar handlingen.

Anser den enskilde att en handling inte omfattas av granskningen handläggs frågan om undantagande på motsvarande sätt.

18 § I fråga om upptagning som avses i 17 § andra stycket får länsrätten besluta om sådana begränsningar i rätten att använda tekniska hjälpmedel och sökbegrepp som behövs för att en upptagning som skall undantas från granskning inte blir tillgänglig för myndigheten.

19 § Om en handling eller en del av en handling undantagits från granskningen, får innehållet inte återges eller återopas vid redogörelse för granskningen eller annars inför myndighet. Detta gäller även om en handling, utan beslut av länsrätten, återlämnats efter det att den begärts undantagen.

Beslut

20 § Till beslut om åtgärder enligt denna lag skall fogas upplysningar om möjligheterna att undanta handling sanit vad som enligt 21 — 23 §§ gäller vid verkställighet. Den som berörs av beslutet skall omedelbart underrättas om detta, om det inte kan befaras att det därigenom blir svårare att genomföra åtgärden.

Villkor för verkställighet m. m.

21 § Kronofogdemyndigheten får på begäran av granskningsledaren verkställa beslut om åtgärd enligt denna lag. Granskningsledaren får dock verkställa beslut om åtgärder i verksamhetslokaler, om det kan ske obehindrat.

Vid verkställighet av beslut om åtgärd som grundar sig på kontroll enligt tullagen (1987: 1065) har tullmyndighet samma befogenheter som kronofogdemyndigheten.

Ett beslut i fråga om åtgärd enligt denna lag får, om inte något annat anges i beslutet, verkställas omedelbart. Ett sådant beslut får inte utan särskilda skäl verkställas mellan kl. 19.00 och kl. 08.00. Beslutet förfaller om verkställigheten inte påbörjats inom en månad.

Ett beslut i fråga om undantagande av handling eller uppgift gäller omedelbart om inte annat anges i beslutet.

22 § Den hos vilken ett beslut om åtgärd skall verkställas och annan som berörs av beslutet skall, om inte annat föreskrivits, ha underrättats om beslutet samt getts tillfälle att själv eller genom behörig företrädare närvara och att tillkalla ombud eller biträde innan beslutet verkställts.

Om den som skall underrättas om beslutet inte har kunnat nås med underrättelse, får beslutet verkställas endast om det finns synnerliga skäl. Verkställigheten får inte påbörjas förrän de som har rätt att närvara haft skälig tid att inställa sig. Detta gäller dock inte om åtgärden därigenom fördröjs i väsentlig omfattning eller om det finns en påtaglig risk att ändamålet med åtgärden annars inte uppnås.

Den som berörs av ett beslut enligt 6 § skall underrättas om beslutet omedelbart efter det att beslutet har verkställts.

23 § Åtgärder enligt denna lag skall genomföras så att de innebär minsta möjliga olägenhet för den som berörs av dem. Kronofogdemyndigheten får genomsöka lokal, förvaringsplats eller annat utrymme och, om tillträde behövs till något utrymme som är tillslutet, låta öppna lås eller ta sig in på annat sätt. Kronofogdemyndigheten får även i övrigt använda tvång om det kan anses befogat med hänsyn till omständigheterna. Våld mot person får dock brukas endast om kronofogdemyndigheten möter motstånd och om det med hänsyn till ändamålet med åtgärden kan anses försvarligt.

24 § När en handling omhändertas på grund av ett beslut om åtgärd enligt denna lag, får även pärm, mapp eller dylikt förvaringsmaterial i vilken handlingen förvaras, tas med.

Tekniskt hjälpmedel får omhändertas endast om det finns synnerliga skäl för detta.

Om upptagning för automatisk databehandling omhändertas skall, om det är möjligt, exemplar lämnas kvar hos innehavaren.

25 § Vid verkställande av ett beslut om åtgärd som avser upptagning, får endast de tekniska hjälpmedel och sökbegrepp användas som behövs för att tillgodose ändamålet med åtgärden. Åtgärden får inte genomföras via telenät.

När åtgärden genomförs får, om det är nödvändigt, användas tekniskt hjälpmedel som disponeras av den granskade eller annan hos vilken en upptagning förvaras.

Bestämmelserna i 2—4 och 6 §§ lagen (1987:1231) om automatisk databehandling vid taxeringsrevision, m. m. tillämpas också vid eftersökning och omhändertagande av upptagning för automatisk databehandling.

26 § Handlingar och annat som omhändertagits skall återlämnas så snart de inte längre behövs. Därvid skall även beaktas i vilken utsträckning de behövs i bevishänseende i ärende eller mål om skatt, tull eller avgift.

Beslut om återlämnande enligt första stycket fattas av granskningsledare.

27 § När ett beslut om åtgärd enligt denna lag verkställts skall bevis över verkställigheten utfärdas. Sådant bevis skall överlämnas till den hos vilken åtgärden genomförts och annan som berörs av åtgärden. Det skall innehålla uppgift om när och var beslutet verkställts, vilka som var närvarande samt annat av betydelse som förekommit vid verkställigheten. Har handlingar eller annat omhändertagits skall beviset även innehålla en förteckning över detta.

Behörig domstol

28 § Ansökan om åtgärd, granskningsledarens beslut enligt 15 § och begäran om undantagande enligt denna lag prövas av den länsrätt som för det år då framställningen görs, skall pröva taxering till skatt enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt för den som åtgärden avser. Om det inte finns någon sådan länsrätt är länsrätten i det län behörig där beslut om åtgärd skall verkställas eller har verkställts.

Överklagande m. m.

29 § Granskningsledares beslut enligt 6, 13 och 26 §§ får överklagas hos länsrätten.

Om länsrätten ändrar granskningsledarens beslut enligt 6 § helt eller delvis, får rätten besluta att insamlade uppgifter skall förstöras.

30 § Det allmänna får överklaga länsrättens beslut enligt denna lag.

I fråga om företrädare för det allmänna gäller beträffande skatt eller avgift som tas ut enligt bestämmelserna i 1 § första stycket 1, 3-5 och 8 — 11 föreskrifterna i 6 kap. 15-17 §§ taxeringslagen (1990:324).

31 § I fråga om överklagande av kronofogdemyndighetens beslut om åtgärd enligt denna lag tillämpas bestämmelserna i utsökningsbalken om talan mot utmätning i allmänhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1994. Genom lagen upphävs bevissäkringslagen (1975:1027) för skatte- och avgiftsprocessen. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i fråga om säkringsåtgärd som har verkställts före ikraftträdandet av den nya lagen.

Denna lag tillämpas också vid revision eller annan kontroll av att skatt tagits ut enligt lagen (1968:430) om mervärdeskatt. Med person som avses i 10 § denna lag förstås därvid den som kan föreläggas enligt 27 § lagen om mervärdeskatt.

På regeringens vägnar

BENGT WESTERBERG